

ЖИДАЧІВСЬКИЙ РАЙОН — район, що знаходиться у південно-східній частині **Львівської області**. Утвор. 1940. Жит. зазнали сталін. репресій. Від липня 1941 до серпня 1944 — під нім.-фашист. окупацією. До серед. 1950-х рр. діяло підпілля ОУН-УПА. До 1959 належав до колиш. Дрогоб. обл. 1959 до його складу ввійшла тер. ліквідов. Журавнів., 1962 — Ходорів. р-нів. Від 1966 — у сучас. межах. Пл. бл. 1,0 тис. км². Насел. 80 812 осіб (2001, складає 93,5 % до 1989), переважно українці. У р-ні — міста **Жидачів** та **Ходорів**, смт **Гніздичів**, **Журавне**, **Нові Стрілища** та 113 сілсь. насел. пунктів. Залізничні ст.: Ходорів, Вибранівка, Бориничі, Жидачів, Гніздичів. Через тер. р-ну проходять нафтопровід «Дружба», лінія електропередач «Мир». Поверхня пн. частини Ж. р., що лежить на Поділ. височині, переважно горбиста лесова рівнина, пд. — підвищена пологохвиляста рівнина. Корисні копалини: сірка (*Передкарпатський сірконосний басейн*), гіпс, мергель, глина. Річки: Дністер та його притоки Стрий, Свіча, Луг. Пл. ставків 644 га, боліт — 630 га. Ґрунти темно-сірі та опідзолені чорноземні (26,7 %), дерново-підзолисті (22,7 %), опідзолені, дернові, ясно-сірі лісові. Пл. лісів бл. 16 тис. га. Осн. породи: дуб (40 %), бук (31 %), граб, смерека, сосна. У р-ні — заг.-зоол. заказник заг.-держ. значення **Діброва**, 6 пам'яток природи та 3 парки-пам'ятки садово-парк. мистецтва (усі — місц. значення). Гол. пром. підприємства розташ. у райцентрі та Ходорові. Осн. культури: пшениця, цукр. буряки, картопля. Розвинуті свиноводство, вівчарство, скотарство м'ясо-молоч. напрямку. Пл. с.-г. угідь 69,6 тис. га, з них орних земель — 39,5 тис. га. Діє 19 с.-г. підприємств і 75 фермер. госп-в. У Ж. р. — 79 заг.-осв. шкіл, Жидачів. профес. ліцей, Ходорів. філія тех. коледжу Нац. університету «Львівська політехніка», Жидачів. г-зія, 16 дошкіл. навч. закладів, 6 навч.-вихов. комплексів; 95 Нар. домів, кінотеатр, 91 б-ка, 2 муз. школи, 2 центри творчості учнів. молоді, музей гетьмана України І. Виговського (с. Руда); 3 лікарні, 6 амбулаторій сімей. медицини, 66 фельдшер.-акушер. пунктів, протитуберкульоз. санаторій; 2 ДЮСШ, спорт. клуби «Аполлон», «Пульс», футбол. клуби «Жидачів», «Каштан» (с. Лівчиці), «Кохавинка» (смт Гніздичів); 2 готелі, відділ. 10-ти банків. Виходить рай. г. «Новий час». 18 самодіял. колективів мають звання «народний». Реліг. громади: 103 — УГКЦ, 6 — УПЦ КП, 4 — РКЦ, 7 — протестантських. Діють 2 монастирі УГКЦ (с. Бортники, смт Гніздичів). На

тер. р-ну виявлено низку поселень від палеоліту до раннього заліз. віку, черняхів. культури, давньорус. городищ. Пам'ятки архітектури: церква Різдва Богородиці (дерев'яна; 1724, с. Бережниця), церква Введення в храм Пресвятої Богородиці (мурована; 1800, с. Вибранівка), дзвіниця церкви Покрови Пресвятої Богородиці (дерев'яна; 1806, с. Корчівка), оборонна башта (мурована; 14 ст., с. П'ятничани). Встановлено пам'ятники І. Виговському (с. Руда), С. Бандері (с. Загірочко), О. Пушкіну (с. Заболотівці). Серед видат. уродженців — історик, бібліограф, літературознавець, перекладач, дійс. чл. НТШ І. Кревець (с. Іванівці), історик, катол. діяч, дійс. чл. НТШ **В. Ленчик** (с. Мазурівка), д-ри н. геолог (голова Урал. асоц. українців) **С. Паняк** (с. Кам'яне), економісти **В. Засанський** (с. Заболотівці), **І. Благун** (с. Буянів), фахівець у галузі механіки **Я. Кизима** (с. Мельнич), математик **М. Заболоцький** (с. Заболотівці), вет. лікар **І. Мамчак** (с. Любша), лікар-хірург **Р. Вайда** (с. Лівчиці), акушер-гінєколог **О. Винницький** (с. Чертіж), лікар-офтальмолог **Й. Салдан** (с. Лівчиці); громад.-культур. діяч **С. Громницький** (с. Загірочко), громад. діяч, публіцист **А. Драган** (с. Голешів), брати громад.-політ. діяч, правозахисник, публіцист, мистецтвознавець **Богдан**, громад.-політ. діяч, правозахисник **Михайло**, політ. діяч **Микола Горині** (с. Кнісело), письменник **М. Брик** (с. Дев'ятники), літературознавець, публіцист, перекладач **А.-Е. Зеліб** (с. Облазниця), письменник, видавець, перекладач **М. Сидор-Чарторийський** (с. Кам'яне), письменник, літературознавець **М. Шалата** (с. Бертишів); диригент, муз.-громад. діяч, музикознавець, чл.-кор. АМУ, нар. арт. УРСР **І.-Я. Гамкало** (с. Городище), співак, нар. арт. України **І. Кушплер** (с. Покрівці), актор, засл. арт. УРСР **Й. Сенюра** (с. Лівчиці); графік і живописець, нар. художник України **З. Кецало** (с. Добрівляни), живописець, нар. художник України **В. Патик** (с. Чорний Острів), майстер худож. кераміки, канд. мистецтвознавства **В. Гудак** (с. Монастирець), художник декор.-ужитк. мистецтва **В. Волощак** (с. Молодинче), художник декор. скла **Г. Паламар** (с. Володимирці); шашкіст **М. Левандовський** (с. Лучани); діячі ОУН **Я. Дякон** (с. Дев'ятники), **М. Лебедь** (смт Нові Стрілища), **П. Олійник** (с. Молодинче). У с. Руда знаходився родин. маєток Виговських, де, очевидно, і був похований гетьман України І. Виговський.

О. І. Хемій

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Жидачівський район / О. І. Хемій // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-19134>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).